

Te oud om te leren?

Collegereeks
voor zestigplussers,
en iets jongeren

Te oud om te leren?

U hebt de leeftijd bereikt waarop u weet hoe waardevol kennis en ervaring zijn. Ervaring hebt u in ruime mate. Kennis ook, maar interessante kennis neemt tegenwoordig zo snel toe dat het altijd de moeite waard is nog meer te weten. Als onderwijsinstelling is Fontys expert in het overdragen van nuttige en interessante kennis. U kunt daarvan meegenieten door colleges voor zestigplussers bij te wonen. En dat is niet alleen gratis, het zal u een rijker mens maken. De reeks is gevarieerd naar vorm en inhoud.

- sommige colleges worden speciaal voor dit doel gegeven
- bij andere colleges kunt u aanschuiven bij propedeuse-studenten.

De onderwerpen zijn uiteenlopend, zoals zorg, welzijn en evolutie, maar altijd hebben ze betrekking op uw wereld en die van uw leeftijdgenoten.

Wij nodigen u van harte uit om u aan te melden. Alle details, zowel de inhoud als de procedure, kunt u vinden in deze brochure.

Tot ziens bij Fontys!

Inhoudsopgave

1. Praktische informatie.....	4
Aanbod.....	4
Voor wie?	4
Plaats en tijd.....	4
Kosten	4
Aanmelden	4
Contact.....	4
2. Onderwijsprogramma	5
3. College ‘Overheidsbeleid en Zorgfinanciering’	6
4. College ‘De oermens in u. De evolutie van de vijftigplusser.’	7
5. College ‘De betekenis van mantelzorg’	8
6. College ‘Kwaliteit van Leven: een verdieping’	9
7. College ‘De ontwikkeling van activiteiten tegen eenzaamheid’.....	10

1. Praktische informatie

Fontys Hogeschool Mens en Gezondheid organiseert een pilot collegereeks, geheel **gratis**! Deze reeks bestaat uit vijf colleges met verschillende onderwerpen en lesvormen. Voordat u uzelf inschrijft, kunt u in deze brochure uitgebreide inhoudelijke informatie terug vinden over ieder college, alsmede over de docent die het college gaat verzorgen.

Aanbod

Onderwerpen die aan bod komen zijn 'overheidsbeleid en zorgfinanciering', 'de evolutie van de vijftigplusser', 'kwaliteit van leven', 'mantelzorg' en 'eenzaamheid'. Het onderwijs wordt verzorgd door enthousiaste, academisch geschoolde docenten. U heeft geen specifieke voorkennis nodig voor het volgen van het onderwijs. Tijdens de colleges wordt u koffie en thee aangeboden.

Voor wie?

De collegereeks is toegankelijk voor iedereen van ± 60 jaar en ouder die geïnteresseerd is in het volgen van één of meerdere colleges en daarnaast bereid is om kritisch mee te denken in het verbeteren van deze onderwijsdienst. Voelt u zich vooral vrij om deze brochure te verspreiden onder vrienden, familie of kennissen die ook geïnteresseerd zijn!

Plaats en tijd

Ieder college vindt plaats bij Fontys Hogescholen in het gebouw aan de Th. Ds. Fliednerstraat 2 te Eindhoven. De colleges vinden iedere week in een andere ruimte plaats. U zult hier na inschrijving uitgebreidere informatie over ontvangen. De colleges vinden plaats op de volgende data en tijden (waarbij de pauze inbegrepen is):

- Maandag 10 april 14.00 – 17.00 uur
- Dinsdag 18 april 14.00 – 16.30 uur
- Maandag 1 mei 14.00 – 17.00 uur
- Donderdag 4 mei 12.45 – 15.00 uur
- Maandag 8 mei 14.00 – 17.00 uur

Let op! Na afloop van het college vragen wij u mee te werken aan een korte evaluerende bespreking en het invullen van een enquête. Op deze manier kunnen wij verder werken aan de kwaliteit van dergelijke colleges.

Kosten

Er zijn geen kosten aan deze pilot collegereeks verbonden, u kunt geheel **gratis** deelnemen.

Aanmelden

U mag zich inschrijven voor één of meerdere colleges. Deelnemers die zich aanmelden voor de hele reeks, hebben voorrang bij inschrijving. Wees er snel bij, want er zijn per college een maximaal aantal plaatsen beschikbaar. Vol is vol.

U kunt zich aanmelden door een e-mail te sturen naar y.kooijmans@fontys.nl. Vermeld daarbij de volgende gegevens:

- Voorletters en achternaam
- Geslacht
- Geboortedatum
- Woonplaats
- Telefoonnummer en e-mailadres
- Via wie u geïnformeerd bent over de onderwijsdienst
- Welke colleges u wilt volgen

Contact

Heeft u vooraf nog vragen? Dan kunt u een e-mail sturen naar y.kooijmans@fontys.nl of bel 06-51931501.

2. Onderwijsprogramma

Week	Datum	Tijd	College	Docent	Sluiting inschrijving
15	Maandag 10 april 2017	14.00 – 17.00	Overheidsbeleid en zorgfinanciering	Msc. J. Tops	Maandag 3 april 2017
16	Dinsdag 18 april 2017	14.00 – 16.30	De oermens in u. De evolutie van de vijftigplusser.	Prof. dr. D. Sikkel	Dinsdag 11 april 2017
17	Meivakantie				
18	Maandag 1 mei 2017	14.00 – 17.00	De betekenis van mantelzorg	Dr. M. Jacobs	Maandag 24 april 2017
18	Donderdag 4 mei 2017	12.45 – 15.00	Kwaliteit van leven: een verdieping	Dr. M. Jacobs	Donderdag 27 april 2017
19	Maandag 8 mei 2017	14.00 – 17.00	De ontwikkeling van activiteiten tegen eenzaamheid	Dr. E. Schoenmakers	Maandag 1 mei 2017

3. College 'Overheidsbeleid en Zorgfinanciering'

In dit college politiek-economisch college wordt u meegenomen in overheidsbeleid en zorgfinanciering.

Overheidsbeleid

Er wordt gestart met een brede blik naar de werking van de Nederlandse overheid. Dit wordt gekoppeld aan de laatste ontwikkelingen naar aanleiding van de verkiezingen. Hoe zit het Nederlandse stelsel momenteel in elkaar, wat voor effecten en wisselwerkingen zijn er door de verkiezingen? Wat is bijvoorbeeld het verschil met het Amerikaanse stelsel?

De politieke partijen zetten onderwerpen op de agenda, dat is de eerste stap van het beleidsproces om tot nieuw beleid te komen.

Het onderwerp *beleid* wordt uiteengezet. Beleid is een term die op verschillende manieren wordt gebruikt. Beleid richt zich op het stellen van doelen en zoeken naar manieren om deze te bereiken. Hoe worden beleidsdoelen geformuleerd en hoe zorgt men dat de doelen (willen) ook aansluiten met wat je bereikt en wat mensen ook kunnen doen. In dit college zullen we ook een bestaande beleidsnotitie bekijken en u meer inzicht geven om deze ambtelijke stukken zelf beter te kunnen doorgronden.

Verder een verdieping op het instrumentenmodel als middel voor gestructureerd beleidsontwerp. *Beleidsinstrumenten* zijn de juridische, economische, communicatieve en fysieke instrument die de beleidsuitvoerders inzetten om de doelen van het beleid te bereiken. Een belangrijk aspect daarvan is het effect dat men wil bereiken en het evalueren of dat effect ook daadwerkelijk bereikt is.

Zorgfinanciering

Bij het onderwerp zorgfinanciering wordt u meegenomen in de maatschappelijke en economische ontwikkelingen die hebben gezorgd voor een transformatie van de huidige zorg- en welzijn markt. Van ziekenfonds naar marktwerking. Van algemene financiering van organisaties naar betaling per behandeling in DDC, DOT, ZZP en dergelijke. De huidige werkwijze is wat betreft financiering (en wetgeving).

Afhankelijk van de aanwezige doelgroep kan verder worden ingegaan op bedrijfseconomische begrippen. Hoe werkt de interne organisatie? Financiering van deze organisaties gericht op balans, begroting, planning & control.

Datum

Maandag 10 april 2017

Tijd

14.00 – 17.00 uur incl. pauze

Lesplaats

Ds. Th. Fliednerstraat 2
5631 BN Eindhoven

Lokaal

2310A (2^e verdieping)

Werkvorm

Hoorcollege met opdrachten en discussie

Maximaal 30 deelnemers

Inschrijven kan t/m

maandag 3 april 2017

Tips voor literatuur (te verkrijgen na inschrijving):

- Hoogerwerf, A. & Herweijer, M. (2014) *Overheidsbeleid, een inleiding in de beleids-wetenschap*. Kluwer: Alphen aan den Rijn
- Verstegen, P. (2014). *Kosten en baten met beleid: bedrijfseconomie voor dienstverleners*. Amsterdam: Reed Business Education.

Dhr. MSc. J.G.M. Tops

heeft een bedrijfskundige achtergrond vanuit Universiteit Utrecht en is jaren actief geweest als senior management adviseur bij het internationale bedrijf Capgemini Consulting. In advies en onderzoekstrajecten heeft hij diverse organisaties in de overheid geadviseerd, een divers scala van Ministeries en gemeenten tot branche organisaties, politie en onderwijs. Als docent binnen Fontys Hogeschool Mens en Gezondheid werkt hij voor de studies Toegepaste Gerontologie en Management in de Zorg aan onderwerpen als consultancy, financieel management, projectmanagement, organisatiekunde, e.d.

4. College 'De oermens in u. De evolutie van de vijftigplusser.'

De natuur is selectief met wat en wie er mag leven. Wie zwak is wordt opgegeten. Wie sterk is blijft een tijdje leven en goed aangepaste dieren benutten die tijd om zich voort te planten. Daarna worden ze onherroepelijk zwakker en eindigen meestal tussen de kaken van een dier dat zich hoger in de voedselketen bevindt. Dieren die te oud zijn om zelf jongen voort te brengen zie je in de natuur dan ook weinig, maar ze zijn er wel. Het zijn de 'vijftig-plussers' van het dierenrijk. Bij soorten waar ze systematisch voorkomen hebben ze een taak bij de zorg voor en bescherming van nieuwe generaties.

Jonge apen

Vijf miljoen jaar geleden was de voorganger van de mens een apensoort die niet ouder werd dan 50 jaar. Toen ging de oermens zich ontwikkelen. De omvang van zijn schedel en zijn hersenen nam toe. Hoe wist de oermens dit te benutten voor het verkrijgen van een langer leven? Wij moderne mensen zijn er niet bij geweest. We moeten het doen met fossielen, voorbeelden bij andere soorten, menselijk gedrag in primitieve samenlevingen en bevolkings-administraties van wat ontwikkelder samenlevingen uit het verleden.

Oude functies

- Er zijn veel manieren waarop ouderen ontstaan kunnen zijn.
- Hebben oma's zich ontwikkelden tot super kindermeisjes?
 - Bleek dat baby's met hun grote hersenpan zo hulpeloos ter wereld kwamen dat hun ouders gedwongen werden lang door te leven?
 - Werd de ervaringskennis van ouderen door hun goede geheugen zo waardevol dat hun inbreng niet goed gemist kon worden?
 - Of bood een langer leven vooral bij dominante mannetjes de gelegenheid om op kwaliteit van genen te concurreren waarbij de besten werden beloond met een harem van aantrekkelijke jonge vrouwen?

De geleerden zijn het niet eens welk mechanisme het belangrijkste is. En dan zijn er ook nog de professoren die menen dat de vijftigplusser slechts een wrede vergissing van de natuur is, zonder toegevoegde waarde.

Wat neemt u mee uit de oertijd?

Het antwoord op de vraag naar het ontstaan van de vijftigplusser is belangrijk, omdat we allerlei gedragingen en voorkeuren uit de evolutie meenemen. We eindigen dan ook met vragen aan u:

- in hoeverre denkt u dat uw eigen gedrag en eigen voorkeuren op uw leeftijd door de evolutie is bepaald?
- herkent u daarin iets van de theorieën die zijn besproken bij uzelf of bij leeftijdgenoten?
- vindt u dit soort eigenschappen passen in de moderne tijd?

Dhr. prof. dr. D. Sikkel

(1951) studeerde wiskunde aan de Universiteit van Amsterdam, en paste dit toe bij het CBS en in het commerciële marktonderzoek. Hij was hoogleraar Methoden en technieken van sociaal wetenschappelijk onderzoek aan de Universiteit van Amsterdam en de Universiteit van Tilburg. In 2002 werd hij ZZP-er in zijn bedrijf Sixtat. Hierin hield hij zich ook bezig met de vijftigplusmarkt en merkte al snel dat hierin zeer oppervlakkig werd geopereerd. Het vak had een fundering nodig, en de evolutietheorie bleek hiervoor geschikt. In 2009 werd hij hoogleraar Ouderen, communicatie en consumentengedrag aan de Universiteit van Amsterdam, wat de gelegenheid bood tot onderzoek op dit terrein. Op dit moment draagt hij zijn opgedane kennis over als docent Toegepaste Gerontologie bij Fontys.

Datum

Dinsdag 18 april 2017

Tijd

14.00 – 16.30 uur incl. pauze

Lesplaats

Ds. Th. Fliednerstraat 2
5631 BN Eindhoven

Lokaal

TF 2423 (2^e verdieping)

Werkvorm

Hoorcollege met discussie

Maximaal 100 deelnemers

**Inschrijven kan t/m
dinsdag 11 april 2017**

5. College 'De betekenis van mantelzorg'

Datum

Maandag 1 mei 2017

Tijd

14.00 – 17.00 uur incl.
pauze

Lesplaats

Ds. Th. Fliednerstraat 2
5631 BN Eindhoven

Lokaal

Volgt

Werkvorm

Interactief college

Maximaal 30 deelnemers

**Inschrijven kan t/m
maandag 24 april 2017**

Type bijeenkomst

De bijeenkomst betreft een interactief college, waarbij aan de hand van casuïstiek en voorbeelden uit de praktijk thema's behandeld en bediscussieerd zullen worden.

In deze bijeenkomst maak je kennis met het begrip mantelzorg. Je krijgt inzicht in wat mantelzorg is, hoe vaak het voorkomt en wat verschillen zijn tussen mannen en vrouwen. Daarnaast gaan we in op wat het betekent om mantelzorger te zijn en wanneer er tot mantelzorg wordt overgegaan. Dit heeft te maken met wat de zorgvraag van een naaste is, maar ook met de bereidheid van mantelzorgers (onder andere motieven), en met wat anderen doen. We gaan in op ethische dilemma's bij zowel mantelzorgers als professionals in het verlenen- en uit handen geven van zorg. Dit plaatsen we in het denken over mantelzorg in een bredere maatschappelijke context. Ook zullen we aandacht besteden aan mantelzorg die verleend wordt aan mensen met dementie of in de palliatieve fase, en aan andere vormen van informele zorg, zoals vrijwilligerswerk. Vervolgens besteden we aandacht aan concepten als 'eigen regie', veerkracht en de samenwerking en communicatie met professionals.

Leerdoelen

- De deelnemer reproduceert wat het begrip mantelzorg inhoudt en hoe vaak mantelzorg voorkomt.
- De deelnemer benoemt professionele ondersteuning en interventies aan mantelzorgers.
- De student benoemt maatschappelijke trends ten aanzien van het geven van mantelzorg.
- De student benoemt de mantelzorgbereidheid en belasting binnen de Nederlandse samenleving.
- De student herkent wat overwegingen zijn om mantelzorg te verlenen.
- De student bediscussieert ethische dilemma's bij mantelzorg.
- De student kan benoemen wat de concepten eigen regie en veerkracht inhouden.

Mevr. Dr. M. Jacobs

is werkzaam als docent bij de opleiding 'Toegepaste Gerontologie', aan de Fontys Hogeschool Mens en Gezondheid. Binnen deze opleiding verzorgt zij verschillende vakken, zoals de gerontologielijn, ouderenpsychologie, projectmatig werken, maatschappelijke participatie en dienstverlening. Daarnaast draagt ze bij aan de ontwikkeling van het nieuwe curriculum van de opleiding, is ze betrokken bij afstudeer- en studieloopbaanbegeleiding, voorlichtingsactiviteiten en de opleidingscommissie.

Marianne heeft ruime ervaring met het doen van onderzoek. Haar proefschrift gaat over de samenwerking tussen mantelzorgers en professionele thuiszorgmedewerkers in de zorg aan kwetsbare ouderen. Hier heeft ze ook diverse wetenschappelijke en niet-wetenschappelijke artikelen over gepubliceerd. Haar expertise betreft naast mantelzorg ook langdurige zorg en thuiszorg, algemene kennis over (met name sociale) gerontologie, beleid en sociale netwerkanalyse.

6. College 'Kwaliteit van Leven: een verdieping'

In dit college staat het concept 'kwaliteit van leven' centraal. In de laatste jaren is er een groeiende aandacht voor dit concept en komt men dit steeds vaker tegen in artikelen over gerontologie, gezondheidszorg, volksgezondheid en welzijn. Kwaliteit van leven is een subjectieve waardering van de mate waarin iemand tevreden is met het leven in algemene zin. Kwaliteit van leven betreft een holistisch begrip, hetgeen zoveel wil zeggen als dat het hele 'menschzijn' als uitgangspunt wordt genomen en niet één deelaspect daarvan. Al sinds de oudheid zijn we bezig met wat maakt dat het leven kwaliteit heeft. Nu in de laatste decennia, is kwaliteit van leven ook een belangrijk begrip in de sociale en medische wetenschappen. Kwaliteit van leven is ook voor gerontologie van belang, aangezien het een belangrijke uitkomstmaat is voor het welzijn van ouderen, maar ook een belangrijke voorspeller voor allerlei gezondheidsmaten. In dit college maken we kennis met het concept 'kwaliteit van leven', en gaan we in op twee raamwerken over kwaliteit van leven. Daarnaast hebben we aandacht voor verschillen in ervaring van kwaliteit van leven door mensen van verschillende culturele afkomst.

Leerdoelen

- De deelnemer kan benoemen wat kwaliteit van leven is.
- De deelnemer kan de twee raamwerken over kwaliteit van leven van Felce and Perry (1995) en Schalock uitleggen.
- De deelnemer kan de gevolgen van een betere of slechtere kwaliteit van leven benoemen.
- De deelnemer kan verschillen in kwaliteit van leven tussen verschillende migrantengroepen benoemen.

Type bijeenkomst

Dit is een college samen met eerstejaars studenten (voltijd en deeltijd) van de opleiding Bachelor Toegepaste Gerontologie. Het is een interactief college waarin verdieping en discussie op dit thema centraal staat.

Datum

Donderdag 4 mei 2017

Lokaal

2423 (2^e verdieping)

Tijd

12.45 – 15.00 uur incl. pauze

Werkvorm

Interactief college samen met eerstejaars studenten Toegepaste Gerontologie

Lesplaats

Ds. Th. Fliednerstraat 2
5631 BN Eindhoven

Maximaal 100 deelnemers

Inschrijven kan t/m donderdag 27 april 2017

**Mevr. Dr.
M. Jacobs**

is werkzaam als docent bij de opleiding 'Toegepaste Gerontologie', aan de Fontys Hogeschool Mens en Gezondheid. Binnen deze opleiding verzorgt zij verschillende vakken, zoals de gerontologielijn, ouderenpsychologie, projectmatig werken, maatschappelijke participatie en dienstverlening. Daarnaast draagt ze bij aan de ontwikkeling van het nieuwe curriculum van de opleiding, is ze betrokken bij afstudeer- en studieloopbaanbegeleiding, voorlichtingsactiviteiten en de opleidingscommissie.

Marianne heeft ruime ervaring met het doen van onderzoek. Haar proefschrift gaat over de samenwerking tussen mantelzorgers en professionele thuiszorgmedewerkers in de zorg aan kwetsbare ouderen. Hier heeft ze ook diverse wetenschappelijke en niet-wetenschappelijke artikelen over gepubliceerd. Haar expertise betreft naast mantelzorg ook langdurige zorg en thuiszorg, algemene kennis over (met name sociale) gerontologie, beleid en sociale netwerkanalyse.

7. College 'De ontwikkeling van activiteiten tegen eenzaamheid'

Datum

Maandag 8 mei 2017

Tijd

14.00 – 17.00 uur incl. pauze

Lesplaats

Ds. Th. Fliednerstraat 2
5631 BN Eindhoven

Lokaal

Volgt

Werkvorm

Theorie en ontwerpessie

Maximaal 20 deelnemers

**Inschrijven kan t/m
maandag 1 mei 2017**

Eenzaamheid is tegenwoordig vaak in het nieuws en lijkt daarmee een actueel probleem. Tegelijkertijd is eenzaamheid zo oud als de mensheid zelf. Iedereen voelt zich wel eens eenzaam en eenzaamheid is onderdeel van het leven. Toch wordt eenzaamheid terecht of onterecht gezien als een probleem.

Organisaties, overheden en bedrijven bekommeren zich om eenzaamheid. Zij stellen zichzelf het ambitieuze doel eenzaamheid te verminderen en ontwikkelen daartoe initiatieven en activiteiten. Uit onderzoek weten we dat deze initiatieven en activiteiten zelden erin slagen eenzaamheid terug te dringen. Ze zijn niet effectief.

We beginnen de bijeenkomst met een korte beschouwing op het fenomeen eenzaamheid. We beantwoorden vragen als 'wat is eenzaamheid eigenlijk', 'wat zijn oorzaken en gevolgen van eenzaamheid' en 'wie lopen (extra) risico op eenzaamheid'.

Na deze introductie gaan de deelnemers, samen met de docent aan de slag met het ontwerpen van een eigen interventie in relatie tot het verschijnsel eenzaamheid. Kunnen we op basis van onze kennis over eenzaamheid tot een initiatief of activiteit komen?

Leerdoelen

- Na deze bijeenkomst weet de deelnemer hoe eenzaamheid gedefinieerd wordt, wat oorzaken en gevolgen zijn en welke groepen een groter risico lopen om eenzaam te worden.
- Na deze bijeenkomst kunnen deelnemers kritisch kijken naar bestaande interventies tegen eenzaamheid.
- Na deze bijeenkomst kunnen deelnemers kennis over eenzaamheid toepassen op de ontwikkeling van een eigen initiatief of activiteit in relatie tot het verschijnsel eenzaamheid.

Type bijeenkomst

Ontwerpsessie. Deelnemers gaan actief aan de slag met het ontwikkelen van een eigen activiteit in relatie tot het verschijnsel eenzaamheid.

Dhr. Dr. E. Schoenmakers

promoveerde op het onderwerp 'eenzaamheid' aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Hij is auteur van het boek *Coping with Loneliness*. Sinds 2013 werkt hij bij de opleiding Toegepaste Gerontologie aan de Fontys Hogeschool voor Mens en Gezondheid.

Lees hier zijn maandelijkse blog over eenzaamheid:

<http://eenzaam.nl/de-samenleving-en-eeenzaamheid/blogs/een-blik-uit-de-wetenschap>.